

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓)

๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมภาคปฏิบัติ ๖ (Buddhist Meditation VI)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะพุทธศาสตร์ / ภาควิชาศาสนาและปรัชญา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมภาคปฏิบัติ ๖ (Buddhist Meditation VI)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๑ หน่วยกิต (๑-๒-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา หมวดวิชาเฉพาะด้านปรัชญา (วิชาเลือกเฉพาะสาขาปรัชญา) สาขาวิชาปรัชญา วิชาปรัชญาประยุกต์
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร, อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา และอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ.ดร., พระมหาปพน กตสโร/แสงย่อย, ผศ.ดร., พระมหาประทีป สญญโม ดร. ผศ.ดร. พลเม่า เพ็งวิภาศ, พระสมบัติ จิตญาโณ, ดร. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระมหาประทีป สญญโม/พรมลสิทธิ์ อาจารย์ผู้สอน พระมหาประทีป สญญโม/พรมลสิทธิ์, นธ.เอก, ปธ.๗, พธ.บ.ปรัชญา, ศศ.ม.(ปรัชญา), พธ.ด.(พุทธศาสนา)
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ ๒ / ๒๕๖๔ ชั้นปีที่ ๓
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
๘. ทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	ไม่มีกำหนดการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในรายวิชานี้
๙. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ณ ห้องปฏิบัติธรรมรวม ชั้น ๑ อาคารอาคันตุกะชั้น ๑ เวลา ๐๘.๓๐-๑๑.๓๐ น. ทุกวันศุกร์ ห้อง 110 ชั้น 1 ชั้นปีที่ 3 (ภาคปกติบรรพชิต/คฤหัสถ์) (นิสิตบรรพชิตนุ่งจีวรหม่ดองรัดอก/นิสิตคฤหัสถ์แต่งกายชุดขาวสำหรับปฏิบัติธรรม) (นิสิตบรรพชิตนุ่งจีวรหม่ดองรัดอก/นิสิตคฤหัสถ์แต่งกายชุดขาวสำหรับปฏิบัติธรรม) วันเปิดเรียนเริ่มต้นวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ สิ้นสุดวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๕
๑๐. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>เพื่อให้บัณฑิตเรียนรู้หลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>ก. วัตถุประสงค์การเรียนรู้</p> <p>๕. จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>๑. เพื่อให้รู้หลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร</p> <p>๒. เพื่อให้ได้มีโอกาสฝึกการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน</p> <p>๓. เพื่อให้นำผลของการปฏิบัติไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p> <p>ข. วัตถุประสงค์เชิงคุณธรรม</p> <p>๑. มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้ในทุกสถานการณ์</p> <p>๒. มีสภาพจิตใจที่เบิกบาน แจ่มใส</p> <p>๓. รู้จักการบริหารจัดการกับตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ รู้จักคิด รู้จักควบคุมตัวเอง ก้าวทันกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <p>๒. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>๑. กำลังดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning</p> <p>๒. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>								
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>สอนเสริม</th> <th>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</th> <th>การศึกษาด้วยตนเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา</td> <td>สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย</td> <td>มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม</td> <td>การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์</td> </tr> </tbody> </table>	บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง					
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์					
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์ - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) 								

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๔.๑ การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
-----------------------	-----------------------------------

ด้านบุคลิกภาพ	มีการสอดแทรกเรื่อง การสำรวมในสมณภาวะ การครองจีวรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคัมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ ตลอดจนวินัยในตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจน กำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี - มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ - มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเอง เช่น การเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็น
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	มีการให้ความรู้ถึงแก่นิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านภาษาบาลีสันสกฤตไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้ นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคัมได้

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน (จาก มคอ.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐))

๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อสังคม				๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	●

๔.๒.๑ คุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ความรับผิดชอบต่อหลัก ๑) มีศีลธรรมและศรัทธาอุทิศตน เพื่อพระพุทธศาสนา ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นคน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อรอง	๑) บรรยายเชิงวิชาการ ๒) การมอบหมายงาน ๓) กำหนดให้นิสิตฝึกอภิปรายวิเคราะห์เนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑) ประเมินพฤติกรรมการเข้าเรียน ความรับผิดชอบงาน ความตรงต่อเวลา ๒) ประเมินผลจากการนำเสนอหรือส่งงานที่มอบหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ ๓) การสังเกตพฤติกรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมชาติศาสนา	๔) การฝึกทักษะการศึกษา ค้นคว้าเนื้อหาสาระในพระไตรปิฎก โดยเฉพาะเนื้อหาสาระในพระสูตรตันตปิฎก	๔) ประเมินผลจากการทดสอบกลางภาค และสอบปลายภาค

๔.๒.๒ ความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้
ความรับผิดชอบหลัก ๑) มีความรู้ความเข้าใจหลักการทฤษฎี และเนื้อหา ๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ความรับผิดชอบรอง ๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งของไทยและของโลก ๕) รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	๑) บรรยาย อภิปราย ๒) การทำงานกลุ่ม/การนำเสนอใบงาน ๓) การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ ๔) เน้นการศึกษาโดยใช้บททดสอบ ๕) เน้นการศึกษาโดยใช้ปัญหา และโครงการงาน (Problem base learning) ๖) เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Student Center)	๑) ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นทั้งด้าน คักยภาพและสมรรถภาพ ๒) สมุดบันทึก ๓) รายงาน/ใบงาน ๔) การสังเกตพฤติกรรม ๕) ประเมินการนำเสนอสรุป การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

๔.๒.๓ ทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
ความรับผิดชอบหลัก ๑) สามารถค้นหาข้อมูลทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลจากหลักฐาน ๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	๑) การบรรยาย/อภิปรายเชิงวิชาการ ๒) การมอบหมายงานให้นักศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและนำเสนอผล การศึกษา ๓) การให้นักศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา ในพระสูตรตันตปิฎก จนเกิดทักษะ สามารถนำไปถ่ายทอดได้	๑) ประเมินจากผลงานและการของผู้เรียน ที่เกิดจากการใช้กระบวนการเรียนรู้ อย่าง เป็นเหตุเป็นผล ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจาร์ณ และนำเสนออย่างเป็นระบบ ๒) ประเมินผลจากการทดสอบย่อย การ สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทาง ปัญญา	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะทางปัญญา
ความรับผิดชอบ ๒) สามารถวิเคราะห์และ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมี เหตุผล		โดยเน้นข้อสอบที่แสดงถึงทักษะทาง ปัญญาเกี่ยวกับพระสุตตันตปิฎก

๔.๒.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ
ความรับผิดชอบหลัก ๓) มีมนุษยสัมพันธ์รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่าง บุคคล ๔) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความรับผิดชอบรอง ๑) สามารถทำงานเป็นทีม ๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะ ผู้นำและผู้ตาม	๑) จัดกิจกรรมกลุ่มภายใน ห้องเรียนหรือห้องสมุด เพื่อ การศึกษาค้นคว้าข้อมูล ๒) มอบหมายงานเป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม ๓) การนำเสนอหรือส่งใบงาน/ รายงานที่ได้ศึกษาค้นคว้า	๑) ประเมินตนเองและเพื่อนด้วย แบบฟอร์มที่กำหนด ๒) การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล/กลุ่ม ๓) การประเมินผลงานที่นำเสนอ ๔) ประเมินผลจากการทดสอบย่อย การ สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค

๔.๒.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ
ความรับผิดชอบหลัก ๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้ ความรับผิดชอบรอง ๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อ ความหมายได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ๓) มีทักษะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้อย่างเหมาะสม	๑) อภิปราย ๒) มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง จาก website สื่อการสอน e- learning ๓) ทำรายงาน โดยเน้นการนำตัวเลข หรือมี สถิติอ้างอิงจากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ นำเชื่อถือ ๔) นำเสนอ/ส่งใบงานหรือรายงานโดยใช้ รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	๑) การจัดทำรายงาน และ นำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี ๒) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับ ว่าที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	หน่วยที่ ๑ ศึกษาความหมาย หลักการและวิธีการปฏิบัติกรรมฐานในพระไตรปิฎก อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ อย่าง, อารมณ์ของวิปัสสนา ๖ หรือวิปัสสนาภูมิ	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระมหา ประทีป สญญโม
๒	หน่วยที่ ๒ ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร กายนุปัสสนาสติปัฏฐาน - อานาปานสติสูตร-วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน - แบบสมถยานิกะ	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระมหา ประทีป สญญโม
๓	หน่วยที่ ๓ มหาสติปัฏฐานสูตร (ต่อ) - วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน - แบบวิปัสสนายานิกะ	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระมหา ประทีป สญญโม
๔	หน่วยที่ ๔ ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระมหา ประทีป สญญโม
๕	หน่วยที่ ๕ อปินณกสูตร (ธรรมะที่ไม่ผิด) ๑ ธรรมะที่ไม่ผิด ๕ ข้อ ๒ บุคคล ๔ ประเภท	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	
๖	หน่วยที่ ๖ อปินณกสูตร (ต่อ) (ธรรมะที่ไม่ผิด) ๑ ธรรมะที่ไม่ผิด ๕ ข้อ ๒ บุคคล ๔ ประเภท	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระมหา ประทีป สญญโม
๗	หน่วยที่ ๗ อปินณกสูตร (ต่อ) (ธรรมะที่ไม่ผิด) ๑ ธรรมะที่ไม่ผิด ๕ ข้อ	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง	พระมหา ประทีป สญญโม

ลำดับ าห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	๒ บุคคล ๔ ประเภท		กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	
๘	หน่วยที่ ๘ สติสูตร(ต่อ) ๑. พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียรมี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้ ๒.พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลาย ๓.พิจารณาเห็นจิตในจิต ๔.พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลายอยู่ มี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สญฺญโม
๙	หน่วยที่ ๙ สติสูตร(ต่อ) ๑. พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียรมี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้ ๒.พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลาย ๓.พิจารณาเห็นจิตในจิต ๔.พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลายอยู่ มี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สญฺญโม
๑๐	หน่วยที่ ๑๐ สติสูตร (ต่อ) ๑. พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียรมี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้ ๒.พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลาย ๓.พิจารณาเห็นจิตในจิต ๔.พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลายอยู่มี สัมปชัญญะมีสติกำจัดอภิชมาและโทมนัสในโลกได้	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สญฺญโม
๑๑	หน่วยที่ ๑๑ อาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรม ของพระอริยบุคคล ๑. การเข้าสู่มรรค ๓ ทาง ๒. ประเภทของพระอริยบุคคล ๓. ประเภทแห่งพระมหาชีนาสพเจ้า	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สญฺญโม
๑๒	หน่วยที่ ๑๒ อาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรม ของพระอริยบุคคล (ต่อ) ๑. การเข้าสู่มรรค ๓ ทาง ๒. ประเภทของพระอริยบุคคล ๓. ประเภทแห่งพระมหาชีนาสพเจ้า	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สญฺญโม
๑๓	หน่วยที่ ๑๓ อาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรม ของพระอริยบุคคล (ต่อ) ๑. การเข้าสู่มรรค ๓ ทาง	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ	พระมหา ประทีป

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
			เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	สฤษฎ์โม
๑๔	หน่วยที่ ๑๔ อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรม ของพระอริยบุคคล (ต่อ) ๒. ประเภทของพระอริยบุคคล	๒	บรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๖ ระยะ นั่ง กำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบ อารมณ์	พระมหา ประทีป สฤษฎ์โม
๑๕	เข้าร่วมกิจกรรมโครงการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาปรัชญา ชั้นปีที่ ๑-๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในวันที่ ๒๐-๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ เส้นทางอำเภอเมืองขอนแก่น- อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ๑๐วัน ๑๐ หมู่บ้าน	๒	กิจกรรมปฏิบัติธรรม๑๐วัน/ บรรยายธรรมะ๑๐ หมู่บ้าน เดินธุดงค์พักตามหมู่บ้าน ๑๐ จุด	พระมหา ประทีป สฤษฎ์โม
๑๖	กิจกรรมนำเสนอโครงการฯ	๒	นำเสนองานกลุ่ม/ บรรยาย อภิปราย /ซักถาม	พระมหา ประทีป สฤษฎ์โม

๙. ข้อตกลงรายวิชา

<p>๑) นิสิตต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียน จึงจะมีสิทธิเข้าสอบ</p> <p>๒) นิสิตต้องเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา และต้องส่งงานตามเวลาที่กำหนด</p> <p>๓) นักศึกษา ในกรณีที่ป่วยหรือมีความจำเป็นไม่สามารถมาเข้าเรียนได้ นิสิตต้องส่งใบลาขอลาหยุดในแต่ละ ชั่วโมงนั้น</p>

๑๐ การติดต่อผู้สอน/อาจารย์บรรยายประจำวิชา

<p>วันเวลาที่นิสิตสามารถเข้าพบเพื่อขอคำแนะนำปรึกษา วันพฤหัสบดี เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.</p> <p>สถานที่ติดต่อ : สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ห้อง ๒๑๙ อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ๔๐๐๐๐</p> <p>E-mail : Promsith820@gmail.com โทรศัพท์ ๐๘๐๕๗๖๘๕๕๙</p>

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
-----	---------------	----------------	-------------------	-------------------------

๑	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒	เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรม งานกิจกรรมศึกษาดูงาน งานกรณีศึกษา สอบปลายภาค	๔ - ๑๒ ๑๖	๒๐% ๑๕% ๑๕% ๔๐%
๒	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒ ๔.๑- ๔.๖,๓-๕.๔	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	- %
๓	๑.๑- ๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้น เรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>๑. เอกสารและตำราหลัก</p> <p>การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมการศาสนา, ๒๕๒๑. _____ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมการศาสนา, ๒๕๒๑. _____ ประมวลการสอนวิชาประวัติพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมการศาสนา, ๒๕๒๔. ภัททันตะ อาสภเถระ, พระ. วิปัสสนาที่ปณีฎีกา. กรุงเทพฯ : ไทศาลวิทยา, ๒๕๑๘. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕. _____ พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘. _____ อรรถกถาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒. ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย(โชคก ญาณสิทธิ), พระ.หลักปฏิบัติ สมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน,กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒. ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย(โชคก ญาณสิทธิ), พระ. อุดมวิชา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร., ๒๕๓๑. _____ วิปัสสนากรรมฐานภาคสอง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒. ธนิต อยู่โพธิ์. สติปัฏฐานสำหรับทุกคน, กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์, ๒๕๑๘. พุทธทาสภิกขุ. อานาปานสติภาวนา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๓๕. ประวัติและผลงานพุทธทาสภิกขุ, กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๓๘. ราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์ , ๒๕๒๕. _____ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒. ราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒. เทพเวที (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก , ๒๕๓๒. ศรีวิสุทธิกวี, พระ. การบริหารจิต, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙. สมภาร สมภาโร, พระ. ธรรมะภาคปฏิบัติ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗. อินทวังสะเถระ, พระ. ปุจฉาวิสัชนา มหาสติปัฏฐานสูตร, กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด,</p>

Mahsi Sayadaw, *Satipatthana Vipassana Meditation*, Rangon, DEPT OF Religions Affair, ๑๙๗๙.
Nyaponika, *The Heart of Buddhist Meditation*, Kandy, B.P.S.๑๙๘๗.
U.Pandita, *In This Veny Life*, Kandy, B.P.S., ๑๙๘๒

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ